

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Фіскальна політика”

Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань - 07 “Управління та адміністрування”

Спеціальність - 073 “Менеджмент”

Освітня програма - Менеджмент

Кількість кредитів – 4 – 120 год., із них: аудиторних - 60 год.; самостійної роботи студента – 60 год.

Форма навчання – денна

Рік підготовки – 3, семестр – 6

Компонент освітньої програми – вибіркова

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіку навчального процесу.

Мова викладання – українська.

Керівник курсу:

Коркуна Іван Іванович – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту, заслужений економіст України, академік ТАУ.

Контактна інформація:

Адреса: 79007, вул. Костюшка, 11, м. Львів. ауд. 213., тел. (032) 255-41-32

e-mail: ivanivankorkuna@gmail.com

Опис дисципліни

Економіка в країні залежить від динаміки економічних процесів, які відбуваються з врахуванням зовнішніх та внутрішніх факторів розвитку. Для збереження збалансованості в усіх ділянках розвитку (стабільність, розвиток економіки, або її спад) регулятором цього є фіскальна політика, яка зумовлює використання можливостей уряду формувати податки і витратити кошти державного бюджету для регулювання рівня ділової активності і розв’язання різноманітних соціальних проблем, тобто це система регулювання, пов’язана з урядовими видатками і податками. Основним важелем фіскальної політики держави є зміна структури податків і, насамперед зміна податкових ставок згідно з метою уряду. Проведення фіскальної політики - прерогатива законодавчих органів влади країни, оскільки саме вони контролюють оподаткування і витрати коштів з нього.

Предметом навчальної дисципліни є наукові засади, теоретичні моделі, технології управління державними фінансами в контексті передбачення та оптимального вирішення податково-бюджетних проблем та передбачення наслідків.

Метою курсу - освоєння студентами теоретичних і практичних аспектів фіскальної політики, оволодіння навичками розробляти пропозиції щодо вдосконалення податкового законодавства та аналізувати критерії оцінки та показники ефективності фіскальної політики.

Завдання курсу - оволодіти теоретичними та організаційними основами фіскальної політики; поглиблено вивчити податкове законодавство; набути вміння роз'яснювати окремі положення податкового законодавства, вирішувати дискусійні питання, давати пропозиції щодо його вдосконалення; набути знань з питань контрольної роботи податкових органів.

Об'єктом дослідження є процеси фіскального регулювання в умовах ринкової трансформації в Україні.

Навчальний контент

Назви змістових тем	Розподіл годин				Результати навчання. Знати:
	разом	л	с	с.р.	
Тема 1. Суть та зміст фіскальної політики	8	1	1	6	Сутність поняття «фіскальна політика». Види та методи фіскальної політики. Цілі та інструментарій фіскальної політики. Принципи фіскальної політики. Механізм фіскальної політики. Фіскальна політика в системі державного регулювання економіки.
Тема 2. Теоретичні засади фіскальної політики	11	2	2	7	Теоретичні засади фіскального регулювання економіки. Кейнсіанська модель фіскальної політики. Ліберальна модель фіскальної політики. Інституціональна модель фіскальної політики.
Тема 3. Наукова парадигма податкової політики	13	2	2	9	Ефективна податкова політика. Справедлива податкова політика. Узгодження принципів ефективності і справедливості в оподаткуванні. Пошук податкової межі як результат компромісу між ефективністю й справедливістю.
Тема 4. Інституціональне забезпечення формування та реалізації фіскальної політики	11	2	2	7	Інституціональне забезпечення формування та реалізації фіскальної політики. Інституціональне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів. Формальні та неформальні інститути оподаткування і типи відносин між ними. Трансакційні витрати оподаткування та шляхи їх зменшення. Теоретичні основи функціонування фіскальних інститутів.
Тема 5. Прагматика оподаткування та регулювання в контексті фіскальної політики	8	2	2	4	Податкова політика як інструмент реалізації регулюючої функції податків. Інструменти податкового регулювання. Податкове стимулювання інноваційно-інвестиційних процесів. Податкова підтримка розвитку малого бізнесу. Соціальні аспекти податкової політики. Екологічне регулювання.
Тема 6. Критерії та показники	7	1	1	5	Загальні критерії ефективності фіскальної політики. Показники ефективності податкової

оцінки ефективності фіскальної політики					політики. Оціночні показники ефективності податкової системи. Показники ефективності податкового адміністрування. Оцінка рівня фіскальної децентралізації.
Тема 7. Оптимізація фіскальної політики	8	2	2	4	Теоретичні основи визначення податкового навантаження. Методи оцінки й показники податкового навантаження. Оптимізація податкової політики. Стратегічні орієнтири бюджетної політики. Антикризова стратегія фіскальної політики.
Тема 8. Зарубіжний досвід проведення фіскальної політики на різних етапах економічного розвитку	12	2	2	8	Аналіз ефективності застосування інструментів фіскальної політики у провідних економіках світу на етапах економічного зростання та спаду. Порівняння результатів досліджень виявлених ефектів фіскальної політики в розвинених та перехідних економіках на різних етапах розвитку країни.
Тема 9. Фіскальна політика на окремих етапах економічних трансформацій в Україні	12	2	2	8	Проблеми сучасного стану реформування фіскальної політики. Напрями вдосконалення фіскальної політики.
Усього годин	90	16	16	58	

Формування програмних компетентностей

У процесі вивчення дисципліни «Фіскальна політика» студент має оволодіти наступними компетентностями:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- Здатність до діагностування стану фінансових систем (державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та системи страхування).

- Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- Здатність оцінювати та передбачати вплив державних фіскальних рішень на особистий бюджет та фінансові ресурси суб'єктів господарювання;
- Здатність оцінювати наслідки для бізнесу і громадян від застосування державою податкового регулювання;
- Здатність об'єктивно оцінювати політичний аспект впливу на економічний розвиток країни.

Складові компетентності:

- Наявні знання про економіку та підприємницьку діяльність.
- Ставлення особи до таких підприємницьких чеснот як свобода вибору, чесність, розсудливість у фінансових справах.
- Психологічні якості: витримка під час роботи в ситуаціях, пов'язаних із ризиком, ініціативність, цілеспрямованість, емоційна врівноваженість.
- Уміння організувати, планувати, презентувати, обирати, керувати та обговорювати.

Політика оцінювання

Передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Оцінювання

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

Положення ЛДУФК <http://repository.ldufk.edu.ua>

Робочої програми <http://repository.ldufk.edu.ua>

Порядку оцінювання <http://repository.ldufk.edu.ua>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України, 2010 р. №50—51.
2. Податковий кодекс України від 2.12.2010р. №2755-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
3. Лук'яненко І. Бюджетно-податкова політика України: нові виклики : монографія / І. Лук'яненко, М. Сидорович. – К. : НаУКМА, 2014. – 229 с.
4. Податкова політика: теорія, методологія, інструментарій. Навчальний посібник. / Під редакцією д-ра екон. наук, проф. Іванова Ю. Б., д-ра екон. наук, проф. Майбурова І. А. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 492 с.
5. Податкова система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.

Основні рекомендовані джерела

6. Бантон В. Д. Л. Фіскальна політика та механізм її реалізації / В. Д. Л. Бантон, В. І. Тарангул // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 21. – С. 30-35.
7. Баранецька О. В. Характеристика фінансово-економічних чинників та індикаторів фіскальної безпеки держави / О. В. Баранецька // Університетські наукові записки, 2008, № 4 (28), с. 436-442.
8. Дем'янчук І.А. Теоретичні основи фіскальної політики в умовах економічного спаду / І. А. Дем'янчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 4.
9. Заклекта-Берестовенко О. С. Податкова політика в системі економічної політики держави / О. С. Заклекта-Берестовенко // Ефективна економіка. – 2014. – № 3.
10. Касперович Ю. В. Податкові механізми відновлення соціально-економічного розвитку в контексті реформи 2016 року / Ю. В. Касперович. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2299/>
11. Крисоватий А. І. Інституційне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів / А. І. Крисоватий, Т. В. Кощук // Фінанси України. – 2011. – № 9. – С. 18-32.
12. Ползікова Г. В. Методи та інструменти податкової оптимізації / Г. В. Ползікова // Економічний простір. – 2015. – №93. – С. 221-229.
13. Проскура К. П. Комплексне оцінювання ефективності податкового адміністрування в Україні [Текст] / К. П. Проскура // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 14. – №1. – С. 330-340.
14. Ракул О. В. Фіскальна політика держави: проблеми розуміння / О. В. Ракул // Науковий вісник національної академії внутрішніх справ. – 2015. – № 1. – С. 44-50.
15. Сидорович О. Ю. Концептуалізаційна сутність неформальних інститутів оподаткування / О. Ю. Сидорович // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Херсон : Видавничий дім «Гельветика». – 2016. – Вип. 16. – Ч. 4. – С.
16. Соловійова Ю. М. Теоретичні засади та сутність бюджетної політики / Ю. М. Соловійова // Економічний часопис – ХХІ. – 2012. – № 5-6. – С. 10-12.
17. Стратегічні пріоритети і завдання податкової реформи в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua>
18. Шевченко В. М. Принципи фіскальної політики держави на різних фазах економічного циклу / В. М. Шевченко // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2012. – № 1 (5). – Том 2. – С. 399-403.

19. Шикіна Н. А. Бюджетно-податкові важелі як інструмент розвитку економіки / Н. А. Шикіна, І. В. Мамонтова // Сталій розвиток економіки. – 2013. – № 1. – С. 345-348.
20. Юга І. П. Методологічні засади внутрішньої структури системи оподаткування / І. П. Юга // Економіка. Фінанси. Право. – 2012. – № 8. – С.16-18

Додаткові рекомендовані джерела

21. Офіційний сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/>.
22. Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>.
23. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.budget.rada.gov.ua/>.
24. Офіційний сайт Урядового порталу. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>.
25. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.
26. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>.
27. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>.
28. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
29. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
30. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
31. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр» . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukurier.gov.ua/>.
32. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
33. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lsl.lviv.ua/>.